

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

*Miss. 100.
10.
Folk.*

En mycket wacker

Folk-Saga;

om

Lycksalighetens D.

En skön Berättelse, som wisar fåsångligheten
af att söka winna den rätta lycksaligheten
här i werlden, samt huru tiden och
afunden tillintetgör allt,
ehuru stort nöje man
tycker sig hafwa
ernått.

— — — — —
55

Pris 6 fl.

— — — — —
K a l m a r.

Hos Ströhm & Bröder Westin.

1833

© 1917 by the University of Chicago

1917-18

1917

University of Chicago

The University of Chicago
is pleased to announce that
the following books have been
added to the collection of
the Department of Oriental
Languages and Literatures
in the East Asiatic Institute
at Copenhagen.

1001851135

East Asiatic Institute, Copenhagen

Högt upp i norden ligger ett land, hwarest man sällan ser någon wacker och angenäm dag. Bergen äro der nästan alltid täckta af snö och träden öfwerdragne med is, så att, när solen lyser derpå, synas de såsom glittrande kristall. Der äro desutom ofantliga stegar, hwari hwita björnar hafwa sitt tillhåll och blifwa som oftast jagade af landets invånare; men som den jagten icke är utan hwarken midda eller fara, har den blifwit der ådlafe och mest omyckta tidsfördrif för de modige inbyggarne.

Öfwer detta land regerade en ung furste, wid namn Adolph, en så skön, älskward och klof herie, att man knappast skulle kunnat tro honom wåra icke under ett så bisertt luftstreck. Han war ännu icke tjugu år gammal, då han redan bragt till ända ett swårt frög med sitt londs fiender och derunder ådagagat lika mycket mod som klofhet, så att sedermera ingen widare wågade att ofreda hans underfåter. Men ehuru han alltfredan lät dessa sitta i fred och ro, möt han sjeli icke mycket deraf, utan för sem oftast på den farliga björnjagten.

En dag, då han war sysselsatt dermed, lät han så hänföra sig af sin iswer, att han sluteligen blef heit och hållt stilsd från sitt talrika följe och berann sig ensam i en stor stog, utan att weta hwarest han war. Han blåste wäl i sitt horn, för att tillkalla sitt folk, men ingen hörde honom. I dessamma uppföd och ett förfärligt öwäder, så att det lilla, som återstod af dagen, blef mörkare än sjelwa natten. Man kunde ingenting se, utom wid stener af blyxtarne; dundret braskade förfärligt, regnet nedföll i strömmar, och stormen rasade med ständigt tilltagande styrka. Fursten sökte skydd under ett träd, men måste snart åter lemna det, emedan regnet nedföll ännu häftigare från de wåta grenarne. Han beslödt då att söka uppnå öppna fälter, men blef i dessamma högt upp öfwer trädtopparne warfe ett ljus, hwilket han genast, ehuru med

mycket besvär, närmade sig. Det syntes från ett ganska högt berg, hvars alla sidor woro omgifna med branta klippor, hwilka han måste öfverklättra, och han fann nu att ljuset lyfte genom dörren till en kula i berget. Han berånte sig något, innan han steg in, ty han trodde, att röfware der kunde hafwa sitt tillhåll; men emedan furstar wanligen äro högstintare och driftigare än andra, så harmades han sjelf öfver sin betänklighet, och gick in i kulan, dock med handen på svärdsfästet, för att kunna försvara sig, i händelse han blefwe anfallen.

Wid ingången till kulan kände han en stark köld och blef nu warse en gumma, hvars höga ålder utwisades af hennes grå hår och skrynkliga panna. Hon syntes högst förundrad att se honom och sade: "Herre, ni är den första människa jag här sett; wet ni wäl hwem som här har sitt hemvist?" — "Nej," swarade fursten. — "Då skall ni weta," sade hon, "att det är wådrens gud, Wölus, som med alla sina barn bor här inne. Jag är deras moder, och ni finner mig nu allena der: före, att de för närwarande äro allesammans borta hwar på sin ort att göra godt eller ondt. Men ni tyckes wara genomwät af det regn, som fallit, och jag will därför göra upp eld, att ni må få torka edra kläder. Det gör mig ondt att jag endast har en ganska slät kost att bjuda er på; ty wådren göra alltid helt lätta måltider, då människorna der emot gern wilja hafwa en stadigare anrättning."

Fursten tackade henne för sitt wänliga tillbud och skyndade sig fram till elden, som i första hast uppblästes af Östwinden, hwilken i detsamma ankom. Straxt derefter infann sig äfwen Nordwestwinden, jemte några andra från nordens kommande windar; så Nordan sjelf och efter honom Sydwestwinden och Sunnan. Alla woro de wäta med upplåsta kinder och oredigt hår. De wisade föga beleswenhet, och då de skulle tala med sin gäst, hade de så när förstelnat honom med sin andedrägt. En af dem berättade, huru han flingrat en flotta, en annan huru han frålsat några fartyg från sjöröfware; en tredje skröt att han hwälst omkull flera skepp, andra att de kullkastat hus och träd. Hwar och en berömde sig af sina bedrifter. Den gamla gumman wisade sig orolig och sade: "Hafwen I ick råkat er bror Westanwind? Det är ju redan helt sent och han kommer inte." Alla swarade sig ej hafwa blifwit honom warse; men i detsamma såg furst

Adolph wid kulan's ingång en liten gösse så tåck och behag-
 lig, som sjelfwa kärleksguden afmålas. Han hade wingar,
 hvars hwita med blekrödt blandade fjädrar woro så fina, att
 de tycktes wara i ständig rörelse; hans wackra ljusta hår ned-
 föll i långa lockar på hans axlar; hans hufwud war prydt
 med en liten frans af flere slags rosor och hans anlete war
 gladt och wänligt. "Hwarifrån kommer du, lille sjelfswäl-
 ding?" frågade gumman med hes röst. — "Min fåra mor-
 der," swarade han, "det gör mig ondt, om ni warit bekym-
 rad för min skull; jag har warit på Lycksalighetens D, i des-
 rrådgård, der jag sett prinsessan och alla hennes nymfer för-
 lusta sig. Några dansade, andra sjöngo; den sköna prinses-
 san sjelf satt i en lund af lagerträd; jag nårmade mig hen-
 nes tåcka mun, jag swäfwade omkring henne och rörde wid
 hennes lena lockar. Zephyr, sade hon till mig, du är mig
 mycket wälkommen, och så länge du är här, går jag ej här-
 ifrån. — Så ljufwa ord från en så för mun gjorde mig så
 beragen, att jag förjåkrar er min mor, det jag aldrig kunnat
 skiljas ifrån henne, om jag icke fruktat för ert misnöje. Om
 nu jag, som likwäl är ett lustigt wäsende, kunde bliwå så
 intagen af en dödlig, huru mycket mera skulle hon då ej
 förtjusa en mencklig warelse!"

Då Adolph hörde dessa ord, blef han så hänförd af åtrå
 att så se den underköna prinsessan, att han önskade sig
 Phoebi wingar eller Fausts kappå för att hastigt som blixten
 kunna hinna målet för sin längtan, och han föresatte sig att
 wåga det yttersta för att winna det ljufwa nöje, Zephyr be-
 skrifwit. Han skyndade dertföre att fråga honon hwad land
 den sköna prinsessan rådde öfwer. "Det heter Lycksalighetens
 D," swarade Zephyr; "men ingen dödlig kan komma dit; ty
 ehuru man icke underlåter att söka denna ö, är det dock
 menniskans öde att alltid söka den förgåfwes. Man gläder sig
 icke sällan att hafwa sunnit den, emedan man hunnit hamnar,
 som man trott tillhöra denna ö; men de äro ej på tusende
 mil att likna wid densamma. Den flyttar sig ständigt, och
 ofra, när man tror sig wera densamma närmast, förlorar man
 den åter ur ögonfågte; ty Afunden, som icke tillåter menni-
 skorna att ens se skuggan af lycksalighet, håller wakt om denna
 ö och drifwer bort alla, som söka den, så att jag hwar dag
 ser många, som sikat derefter, der förgås och finna sin un-
 dergång."

Då prinsen hörde detta, blef han högaeligen be-
fymrad, och ju mera tjusande hans inbillning wi-
sade honom denna sällhets-ö, desto mera grände
det honom, att det skulle vara omöjligt att hinna
densamma; ty lifasom hoppet om en tillkommande
lycka ger ett icke ringa nöje, så ger det icke min-
dre bekymmer, när man finner den wäntade fröjden
vara swår eller omöjlig att ernå.

Det war nu helt sent, och den goda modren be-
fallte sina barn gå till sängs hwar i sin kamma-
re, då Zephyr tillböd prinsen sin lilla säng, täckt
prydd med roser och andra wälluktande blommer.
Zephyrs rum war det ock mindre kallt än i de
öfriga.

Adolph lade sig till hvila, men tanlen på den
fföna prinsessan å Lycksalighetens Ö gjorde, att
natten föreföll honom ännu swårare än den före-
gående dagen med allt hwad han derunder utstått
af regnet och orvådet. Han sökte skingra sin oro
genom samtal med den lille Zephyr, hwilken wän-
ligt och förståndigt beswarade alla hans frågor.
Prinsen wille weta, om det icke funnes någon möj-
lighet för honom att, medelst Zephyrs tillhjelp,
komma till den omtalade ön. Zephyr swarade, att
sådant wore ganska wådligt, men att, em prin-
sen hade nog mod att anförtro sig i Zephyrs
händer, skulle han wäl föra honom dit genom den
wida rymden. "Jag har en kappa," tillade Ze-
phyr, "som jag will gifwa eder. Då ni wänder
der gröna sida utåt, blir ni osynlig, hwilket är
eder så mycket nödwändigare, som edert lif beror
deraf, emedan grymma djur äro satte att wakta
ön, och om de blifwa eder warse, kan ni, så lätt
ni än är, icke mot dem wärja edert lif." Adolph

försåkrade, att han gerna wille underkasta sig alla farligheter, de måtte wara hwilka som helst, allenast han kunde få se henne, som redan fångslat hans hjerta i de starkaste band; han antog derföre Zephyrs tillbud med största glädje.

Knappst hade Phebus hunnit wisa sig på sin perlewagn och sända sina första strålar till deras bostad, förr än Adolph wäckte Zephyr som inlumrat. "Min hurtige Zephyr," sade han, "nu är wäl tiden inne att wi begifwa oss på wägen."—"Må göra," swarade Zephyr, "jag har ingenting deremot; ty jag kan gerna tillstå för er att jag är kär i en tåk ros der på ön, som skulle wisa sig ganska tyckmycken, om jag försommade att i god tid infinna mig hos henne." Derefter gaf han prinsen kappan och sade: "Jag skall föra eder på samma sätt, som jag, på Kärleks gudens befallning, förde Psyche till det slott, han för henne låtit bygga," hwarpå han tog prinsen i famn och utsträckte så sina snabba wingar till flykt.

Churu oförskräckt den unge prinsen war, kunde han ej hindra sig att känna någon fruktan, då han såg sig på detta lätt föras genom luften i en spåd ynglings famn; men, tänkte han, denne yngling bör dock wara starkare än en pilt, sådan som Kärleksguden afmålas, hwars krafter och magt dock äro större än någons af de andre gudarna. Han blef derföre snart tillfreds och öfwerlemnade sig helt och hållet åt sitt öde, samt började att nyfiskt betrakta de orter, han flög förbi; men att kunna beskrifwa alla de land, riken, städer, haf, floder, landskaper, wildmarker, skogar och slätter, han härunder såg, wore så mycket omöjligare, som Zephyrs hastiga flykt i början knappast tillät honom att

ens få dem i sigte. Efterhand beghnte likwål Zephyr, på Adolphs begåran, att flyga saktare och underrättade nu prinsen om allt hwad han såg. En stund hvilade han på berget Kaukasus. "Om än den wackra rosen som jag älskar," sade Zephyr, "skulle i förtreten sticka mig med någon af sina taggar, kan jag likwål icke fara en så lång wäg utan att gifwa er tid att närmare betrakta alla de under, ni möter." Adolph betygade honom sin erkänsla, men ock det bekymmer, som nu fallit honom in, att furstinnan öfwer Lycksalighetens D ej förstod hans språk, och han icke hennes. "War ej bekymrad häröfwer," sade Zephyr, "jag försäkrar eder, att denna ljuswa herrskarinna snart skall lära er tala samma språk som hon."

Så flögo de åter till deß ändtligen den så länge efterlångtade ön beghnte synas på långt håll, då prinsen straxt fann af de behag och ljusligheter, hwaraf den öfwerflödade, att detta måtte wara den rätta. Luften war frisk, mild och ren, wattenkonster kastade sina klara strålar upp mot skyn, skogarne bestodo af de kostbaraste fruktträd och blomstren prunkade öfwerallt med de skönaste färger; strömmarne gjöto med sakta sorl ett watten klarare än solen, och foglarne sammanstämde i toner så ljuswa, att prinsen ej kunde tro sig wara annorstädes än i paradiset. Sjelfwa slottet war dock tusende gånger skönare än allt det öfriga, och att beskriwa deß herrliga byggnad, deß praktfulla inredning, deß konstrika anordning, wore icke möjligt för någon menskelig förmåga; man kan i alla fall förstå, att till en gudabild höfwes ett gudahus.

Zephyr lemnade prinsen i en angenäm lund, sågande: "Jag har nu uppfyllt mitt löfte; nu beror

det öfriga på eder själf." Derpå togo de hvarandra kärlligen i famn och Adolph tackade den hulde ynglingen hjertligen för den godhet, han bewisat honom. Zephyr, som länatade att få se sin älskade ros, lemnade Adolph ensam i den ljufliga trädgården, der han gick genom flera skugarika lunder och doftande blomsterland till des han slutligen kom till en stod af marmor, föreställande Kärleksguden, ett mästestycke af den mest fulländade konst. Han höll i handen ett bloß, hwarur strömmade en wattenstråle i stället för låga, och, stödd mot en klippa, tycktes han läsa följande ord, skrifna på en jaspistafla:

"Den, ännu obekant med kärleksödien är,
 Kan aldrig sägas än ha någon sällhet utit,
 Ty endast kärlek kan förnöja wärr begär
 Och göra lycklig den, i sina band han knutit."

Nu gick Adolph i en lössal af Kaprifolium och lade sig der att hwila på en mjuk mösa inwid en källa. Det war nära middag, då han wakenade, och han blef helt harmsen, att han försöfwit så mycken tid, hwarföre han genast skyndade till slottet för att ersätta hwad han förlorat. På prinsens kappan war ännu alltid den gröna sidan utåt, så att han själf såg allt, men ingen blef honom warse.

Han fann slottets portar stängda och sökte länge förgäfwes huru han der skulle komma in, till des han slutligen märkte huru en skön qwinna öppnade ett kristall-fönster, då i detsamma en liten trädgårdsslicka kom och emottog en korg, hwilken den andra hifade ned med befallning till slickan att deri hemta blommor för prinsessan. Slickan skyndade att fullgöra denna befallning, och när hon kom tillbaka, satte sig Adolph på blomstren i korgen och blef så upphifad i fönstret; ty likasom kappan gjorde honom

junge har lättare fattat måstarens ord, än hon Adolphs, så att det icke dröjde många ögonblick förr än hon älskade honom lika högt, som han henne. Allt hwad röjen kärleken eger, allt hwad det mest upplysta förstånd har angenämt, allt hwad hjertat har kärleksfullt och ömt, all den sällhet dygden ger, njöto nu de båda älskande, så att aldrig någon dödlig kunde föreställa sig, långt mindre erfara den lycksalighet, de kände; ty allt ökade men ingenting rubbade deras ro, och inga årsstiften minskade deras ungdom, emedan de drucko ur ungdomskällan, som fanns på samma ö, och således aldrig föråldrades.

En dag, då Adolph satt hos sin älskade, frågade han henne huru länge han wäl nu njutit af hennes ljufwa sällskap. "Det skall jag säga eder," swarade hon, "om ni först säger mig huru länge ni tycker eder warit här." — "Omkring en wecka," sade han; "men af åtskilligt som jag drager mig till minnes, förmodar jag dock, att jag måste ha warit här i tre månader." Härwid begynte hon småle och sade honom nu, att tre hundra år förflutit sedan hans ankomst till ön. Ack, hade hon wetat hwad dessa ord skulle komma att kosta henne, så hade hon aldrig uttrat dem. "Tre hundra år!" utropade prinsen. "I hwad tillstånd är wäl nu werlden? Hvem regerar wäl nu i mitt rike? Hvem skall känna igen mig, då jag kommer dit tillbaka? Jay wet ju icke ens deras seder eller lagar, hwilka jag då måste styra." — "Huru," inföll prinsessan, "ni talar om att återwända till edert rike! Är detta lönen för den vändliga kärlek jag egnat eder allsedan första dagen af eder hitkomst? Eller hwad är det som i sådan hast förändrat edert sinne?" —

"Ack," swarade Aldo'ph, "den godhet och ömhet, i
wisat mig, skola alltid vara oförgåtliga i mitt hjer-
ta och det wore en oförlätlig otacksamhet om jag
icke alltid skulle erkänna det; men om jag långt för
detta affomnat, hade jag, som jag hoppas, dock
lemnat efter mig ett odödligt namn, i stället att jag
nu lefwer såsom en, hwilken genom inga bragder
eller berömliga gerningar gjort sig namnkunnig eller
följt försädrans lofwärda efterdömen. Sådän som
min war ock den tappre Renauds betägenhet, då
han dröjde hos sin Armida; men den åtrå, han
hade att genom manliga bedrifter förskaffa sig ett
odödligt namn, ryckte honom derifrån." — "Så
skall samma åtrå åfwen rycka dig ifrån mig; du
omensflige," ropade prinsessan med bittra tårar; "du
will lemna mig ensam med alla de qwal din från-
waro skall hos mig wäcka."

Wid dessa ord föll hon wanmägtig i hans ar-
mar, och han kände sig på det högsta upprörd så
öfwer sin egen som prinsessans sinnesförfatning.
Han ålskade henne ännu mer än mycket, men war
ändå illa till mods, att han låtit en så lång tid gå
förbi utan att tillwägabringa något, som kunde län-
da honom till beröm. Wäl bjöd han till att dölja
sin misflynthet, men den hade så öfwerwåldigat ho-
nom, att han knappast war igenkänlig. Han, som
tillföre hade råknat hundrade år för en månad,
råknade nu en dag för ett år, hwilket prinsessan ej
kunde undgå att till sin stora sorg förnimma. Hon
wille då ej långre hålla honom qwar, utan lät ho-
nom förstå, att, då hennes öde så beslutat, kunde
han resa när honom godt syntes, ehuru ho: fruk-
tade, att någon olycka kunde hånda honom. Hen-
nes ord bedröfwade honom djupt, men åtrån efter

då icke hennes fågnad, när hon oförtänkt såg honom vara återkommen! Hon trodde, att han, tvött af resan lagt sig att hvila och wille först icke wäcka honom; men hennes längtan att åter få tala med sin återkomne wån blef till slut alltför stark, och hon slöt honom i sin famn för att få honom att wakna. Då fann hon till sin stora förskräckelse, att han war stel och kall och utan rörelse. "Adolph!" ropade hon, "du swarar mig icke! Är du då död?" — Endast echo gaf till swar: "Död!" Då undföll prinsessan ett rop af den bittraste sorg och under tusen tårar klagade hon: "O du, den förste på jorden, som jag älskat! hwarföre har icke ödet heldre låtit mig vara ofödd, än att jag skulle beröfwas dig! Ett qwal, som det jag nu känner, skall röra till medömkan de grymmaste wilddjur, ja fjellwa stenarne, berg, dalar och skogar! Nej, är då allting skapadt blott för att åter warda till intet? Nå wäl, jag skall ock här i tiden aldrig mer ega något nöje, för att icke göra Afunden den fågnaden att åter beröfwa mig detsamma."

Så klagade prinsessan, och i hennes klagan instämde alla foglarne och alla djuren på ön; alla blomstren föllo af och wiskrade, alla träden förtorade, så att, i stället att ön förut warit all nöjess och lycksalighets ö, blef den alltsedan en skådeplats endast för ångslan och bedröfwelse.

Prinsessan inneslöte sig i sitt rum, och ingen har sedermera funnat säga sig hafwa sett henne. Den lefwande ungdomskällan blef af Afunden tillsluten och sedan aldrig mera öppnad, så att man wäl här med skäl kunde säga:

Att Tidens mågt till slut dock öfwer all ting råder
och ingen sällhet här beständig wara får.